

13. NOVEMBER / PONDELOK 18.00 – 20.00

Janais pre Festival slobody

Kostol Klarisky – koncertná sieň, Farská 4, Bratislava–Staré mesto

Koncertné vystúpenie slovenskej speváčky Janais s kapelou, diskusia o slobode umeleckej tvorby pred rokom 1989.

FESTIVAL SLOBODY POD PYRAMÍDOU

Budova Slovenského rozhlasu, Štúdio 5, Mýtna 1

14. NOVEMBER / Utorok 19.00 – 21.00

Záverečný koncert festivalu

Budova Slovenského rozhlasu, Štúdio 5, Mýtna 1

Večerný slávnostný program – koncert Marcela Palondera priame prenosy, živé vysielanie v RTVS Rádiu Devín

15. NOVEMBER / STREDA

Dopoludňajší program pre školy

9.00 – 10.00 Verejná projekcia dokumentárneho filmu ÚPN

Malý svet pravdy

Diskusia s tvorcami filmu

Živé vysielanie v Rádiu Devín

10.00 – 10.40 Diskusia: Tábory nútej práce
Host: Jerguš Sivoš

10.40 – 11.20 rozhlasová hra
Varič, Džony, jeho babka a národný poklad zo seriálu
Dozvuky Nežnej, autorka Michaela Materáková

11.20 – 12.00 Diskusia: Súdna a mimosúdna perzekúcia
Host: Ondrej Podolec
Moderuje Peter Turčík

15. NOVEMBER / STREDA

Odvážni nám prinavrátili slobodu

Klub pod lampou, Partizánska 2 – Palisády, Bratislava–Staré mesto

Projekcia dokumentárneho filmu *17. november* zo seriálu *ŠtB. Prísne tajné!* spojená s diskusiou. Hostia: režisér Jaro Vojtek, účastníčka pochodu študentov 16. 11. 1989, Lubomír Morbacher, moderuje Jerguš Sivoš.

13. – 15. NOVEMBER / PONDELOK, UTOROK, STREDA

DNI OTVORENÝCH DVERÍ ARCHÍVU ÚPN

Miletičova 7

- **Výstava** Protištátné nápisy
- komentované prehliadky Archívu ÚPN
- diskusia, prednášky

3. – 17. NOVEMBER

VÝSTAVY

6. november – 30. november

20 rokov činnosti Ústavu pamäti národa

Poľský inštitút v Bratislave, Námestie SNP 27, Bratislava

Výstava *20 rokov činnosti Ústavu pamäti národa* mapuje široké spektrum aktivít, ktoré Ústav pamäti národa od svojho vzniku realizoval v spolupráci s partnerskými pamäťovými inštitúciami na Slovensku a v zahraničí. Výsledkami sú bohatá publikačná činnosť,

databázy páchateľov aj obetí dostupné na internete, vedecké konferencie, prednášková činnosť či Festival slobody, s ktorými sa môžu záujemcovia zoznámiť na 20 tematických paneloch výstavy o Ústave pamäti národa.

3. NOVEMBER – 30. NOVEMBER

Bratislavský disent v sieti ŠtB

SVÚ – Galéria Umelka (exteriér), Dostojevského rad 2,

Bratislava–Staré mesto

Ústav pamäti národa prostredníctvom výstavy približuje niektorých aktérov bratislavského disentu z prostredia neoficiálnej kultúry, kresťanského disentu, výtvarného umenia, tvorcov performance, alternatívnej hudby, divadla či tvorcov samizdatov. História odporu proti komunistickému režimu v období tzv. normalizácie (1969 – 1989) písali stovky odvážnych osobností, ktoré sa nebáli vystúpiť otvorene a verejne proti zdanlivo všemocnému režimu. Dobové fotografie pochádzajú z operatívnych zväzkov ŠtB v Archíve ÚPN a v Archíve bezpečnostných zložiek v Prahe, alebo priamo z osobných archívov disidentov.

6. NOVEMBER – 16. NOVEMBER

Tábory nútej práce na Slovensku

Zichyho palác, Ventúrska 9, Bratislava

Tábory nútej práce predstavovali formu mimosúdnej perzekúcie politicky nepohodlných občanov. Zriaďovali sa od októbra 1948 na základe zákona o táborech nútej práce. Komunistický režim postupne vytvoril systém pracovných táborov, do ktorých zaraďoval len na základe administratívneho rozhodnutia skutočných či domnelých odporcov režimu, ako aj celé skupiny perzekvovaného obyvateľstva z politických, sociálnych či náboženských dôvodov. Výstava Ústavu pamäti národa približuje históriu nútej práce pred rokom 1948, príčiny vzniku pracovných táborov, ich fungovanie ako nástroja perzekúcie a tiež históriu konkrétnych táborov na Slovensku.

15. NOVEMBER – 23. NOVEMBER

Filozofi v novembri 1989 – od nepovolenej demonštrácie

k študentskému štrajku

Filozofická fakulta UK, Átrium, Gondova 1, Bratislava

Výstava archívnych dokumentov a fotografií približuje prípravu a priebeh udalostí na FIF UK v Bratislave, ktorej študenti stáli pri zrode revolučného študentského hnutia v Novembri 1989.

PIETNE SPOMIENKY:

16. NOVEMBER / ŠTVRTOK

20.00 Spomienka na pochod študentov 16. 11. 1989

Univerzita Komenského, Šafárikovo námestie 6

Stretnutie účastníkov pochodu bratislavských študentov

zo 16. novembra 1989.

10.45 Komentovaná prehliadka výstavy Filozofi v novembri 1989

Filozofická fakulta UK, Átrium, Gondova 1, Bratislava

Výstavou budú sprevádzať priami účastníci Študentského hnutia.

17.00 Stretnutie študentov 16. novembra a aktérov Nežnej revolúcie

Hodžovo námestie, Podchod študentov 16. novembra

17. NOVEMBER / PIATOK

Pietne spomienky pri Bráne slobody a pri pamätníku na cintoríne vo Vrakuňi

Na podujatia je
VSTUP VOĽNÝ

Zmena programu vyhradená

www.festivalslobody.sk

organizátor

generálny partner

hlavní partneri

partneri

mediálni partneri

filmová prehliadka

FS pod Pyramídou

výstavy

koncerty

diskusie

Víkend zatvorených hraníc

dni otvorených dverí

6. – 17.
november

2023
Bratislava

XIII. ročník

PROGRAM

XIII. ročník

Festivalu slobody

6. NOVEMBER / PONDELOK 18.00 – 20.00

Slávnostné otvorenie Festivalu slobody

Udeľovanie Ceny Ústavu pamäti národa

Koncert Story & Milan Kňažko

Vstup na pozvánky

7. NOVEMBER / UTOROK 16.00

Vernisáž výstavy Bratislavský disent v sieti ŠtB

SVÚ – Galéria Umelka (exteriér), Dostojevského rad 2, Bratislava–Staré mesto

vernisáž výstavy za účasti kurátorky Ľudmily Pastierovej, súčasť Mesiaca fotografie, autorské sprevádzanie výstavou.

MEDZINÁRODNÁ FILMOVÁ PREHLIADKA 7. – 10. NOVEMBER

Kino Mladosť, Hviezdoslavovo námestie 17, Bratislava–Staré mesto

7. NOVEMBER / UTOROK

18.00 – 18.15 Otvorenie filmovej prehliadky

18.15 – 18.45 **Malý svet pravdy**

Dokumentárny / Historický, Slovensko, 2023, 29 min.

Réžia: Marek Poláček

Najnovší dokumentárny film z produkcie Ústavu pamäti národa.

Prostredníctvom historikov a hlavne známych i neznámych vydavateľov, distribútorov a tvorcov samizdatu sa dozvieme, čo pre nich tento fenomén obdobia neslobody znamenal a aký bol ich *Malý svet pravdy*.

18.45 – 19.15 **Diskusia** s tvorcami dokumentárneho filmu *Malý svet pravdy*

hostia: režisér Marek Poláček, historik ÚPN Patrik Dubovský

19.30 – 21.30 **Zákal / Začma**

Dráma, Poľsko, 2016, 110 min.

Réžia: Ryszard Bugajski

Júlia Brystigier alebo Krvavá Luna bola nekompromisná a krutá prokurátorka, ktorá bola v období rokov 1953 – 1956 známa ako prenasledovateľka predstaviteľov katolíckej cirkvi. Jednou z jej vtedajších obetí bol kardinál Wyszyński (Marek Kalita), silou svojej viery a ducha sa mu však neľudské zaobchádzanie prokurátorky podarilo prežiť. Na začiatku 60. rokov prichádza Júlia (Maria Mamona) navštíviť kardinála, ten však váha, či ju má prijať. Preto musí Júlia najprv prejsť rozhovormi s rehoľnou sestrou Benedyktou (Małgorzata Zajączkowska) a nevidomým kňazom Ciecorkom (Janusz Gajos), ktorí majú zistiť, čo vlastne prokurátorku za kardinálom privádza.

8. NOVEMBER / STREDA

17.00 – 17.50 **Alfonz Paulen – hrdina lásky**

Dokument, Slovensko, 2022, 52 min.

Šenkvičský farár Alfonz Paulen pomáhal v rokoch 1950 – 1951 s útekmi kňazov a rehoľníkov na Západ. Štátna bezpečnosť odhalila jeho činnosť a na jeseň v roku 1951 ho zatkla a tvrdo vypočúvala. Odsúdili ho na 11 rokov väzenia. V roku 1954 zomrel vo väzení Mírov na kruté zaobchádzanie.

17.50 – 18.20 **Diskusia k filmu**

18.30 – 20.00 **Deti od Windermere / The Windermere Children**

Dráma / Historický

Veľká Británia / Nemecko, 2020, 88 min.

Réžia: Michael Samuels

Skutočný príbeh skupinky detí a dospelujúcich, ktorí prežili koncentračné tábory a väčšinou boli jedinými členmi rodín, ktorí prežili holokaust. V internátnej škole na brehu jazera Windermere sa snažia zotaviť a prekonať svoje traumy, aby mohli začať nový život v novej krajine. Je to pre nich veľmi ťažké, no zdroj sily napokon nájdu v pevných priateľstvách, ktoré im aspoň čiastočne nahrádzajú rodiny, o ktoré prišli.

20.10 – 22.00 **Skúška / A vizsga**

Dráma Maďarsko, 2011, 89 min.

Réžia: Péter Bergendy

Revolučné vzplanutie z jesene 1956 bolo udusené a Maďarsko ovláda atmosféra strachu a špicľovania. A tak aj mladý agent Jung, ktorý navonok funguje ako súkromný učiteľ, prechádza testom spoľahlivosti, ktorý vedie jeho nadriadený a priateľ Markó. Pohybovať sa v prostredí, kde sú špehovia sami špehovaní, vyžaduje značnú ostražitosť a schopnosť rýchleho úsudku. Prispieva to nielen k sústavnému napätiu, ale aj k dynamike inak komorného filmu. Na prvý pohľad klasický príbeh o tragickej etape maďarských dejín stojí medzi žánrovým spletencom, osobnou drámou a dokumentom dobových pomerov. Tie vykresľuje s dôrazom na praktiky tajnej polície, nezabúdajúc na intímny rozmer, ktorý nemožno oddeliť ani od najodťažitejších totalitných praktík. A tak proti sebe stoja nielen kolegovia, ale aj priatelia, a jedna z rovín ich vzťahu bude musieť ísť stranou. Ktorá to bude?

9. NOVEMBER / ŠTVRTOK

17.30 – 18.00 **Ostrov slobody (študentský film)**

Krátkometrážny / Dráma, Česko, 2022, 26 min.

Réžia: Petr Januschka

Krátky film o láske a slobode. Píše sa rok 1981 v komunistickom Československu a mladý muž Jindřich (Jiří Mádl) sa na palube charterového letu na Kubu prekvapivo stretne so svojou láskou z detstva Evou (Judith Bárdos). Okamžite nadviažu rozhovor a s každou odpoveďou, s každým zábleskom či nechceným dotykom staré puto znovu oživa. Netušia, že čoskoro budú stáť pred možno najťažším rozhodnutím svojho života.

18.15 – 20.00 **Charta 77 – príbehy signatárov zo Slovenska**

Séria 6 dokumentárnych filmov (6x10 min.)

Réžia: Soňa Gyarfašová

Charta 77 bola počas následnej normalizácie najhlasnejšou obhajobou ľudských práv v Československu. V čase od jej vzniku až do novembra 1989 ju podpísalo 1883 ľudí, no podľa odhadov historikov boli len niečo vyše štyri desiatky z nich zo Slovenska. Príbehy šiestich chartistov zo Slovenska predstavíme v 6-dielnom dokumentárnom cykle RTVS Charta 77 – signatári zo Slovenska:

1. Marián Zajíček: Otázka princípov
2. Martin Beck Matuščík: S odkazom Jana Patočku
3. Vladimír a Mária Komárovci: Tí, ktorí štípalí režim
4. Kyra Matuščík: Neskrotná
5. Tibor Novotka: Rebel proti vlastnej vôli?
6. Miroslav Lehký: Z hovorcu Charty 77 vyšetrovateľom komunistických zločinov

Diskusia s chartistami účinkujúcimi vo filme. Moderujú: režisérka cyklu dokumentárnych filmov Soňa Gyarfašová a Tomáš Mrva.

20.15 – 22.00 **Pod pieskom / Under sandet**

Vojnový / Historický / Dráma, Dánsko / Nemecko, 2015, 101 min.

Réžia: Martin Zandvliet

Na konci druhej svetovej vojny prinúti dánska armáda nemeckých zajatcov, ktorí sú skoro ešte deťmi, splniť nebezpečnú úlohu – zneškodniť a odstrániť nášľapné míny z dánskeho pobrežia. Chlapci bez potrebných znalostí i technických pomôcok veľmi rýchlo pochopia, že pre nich vojna ešte zďaleka neskončila. Snímka *Pod pieskom*, inšpirovaná skutočnými udalosťami, odhaľuje neznámy príbeh jedného tragického okamihu dánskej histórie.

10. NOVEMBER / PIATOK

17.00 - 17.40 **Príbeh lásky / Opowieść o Miłości**

Dokumentárny / Skutočný príbeh / Animovaný

Poľsko, 2022, 38 min.

Réžia a scenár: Rafał Bryll

Láska Židovky a Poliaka, vojna, pekné chvíle aj udalosti, pri ktorých tuhne krv v žilách. Bohdan si spomína na časy druhej svetovej vojny, keď sa počas okupácie zamiloval na celý život do Kryše - na ich prvé rande, krásne chvíle, ale aj drámu Židov v čenstochovskom gete. Rozpráva senzačný príbeh o vyslobodení Kryše z pazúrov holokaustu. Odvážna akcia v uliciach Čenstochovej pod dohľadom nemeckých strážcov bola jedinou možnosťou, ako zachrániť život Bogdanovej milovanej. Skutočný príbeh Krystyny Geisler a Bogdana Jastrzębskiego, oceneného titulom Spravodlivý medzi národmi.

17.50 - 18.40 **Keď prišla noc...**

Dokumentárny / Historický, Česko, 2023, 53 min.

Réžia: Zora Cejnková

Český protifašistický odboj netvorili len komunisti. Tí druhí však mali byť zabudnutí. Stovky stratených českých mužov a žien položilo svoje životy na neslávne známom popravisku v Berlíne-Plötzensee. Doteraz nezverejnené archívy gestapa a unikátne výpovede žijúcich potomkov v novom dokumente Z. Cejnkovej.

19.00 – 20.55 **Posledná poprava**

Historický / Dráma, Nemecko, 116 min.

Franz Walter práve dokončil doktorát z ekonómie v Nemeckej demokratickej republike, keď mu rozviedka prisľúbí miesto profesora na univerzite. Ambiciózný vedec okamžite prijíma a súhlasí s tým, že bude pracovať pre spravodajskú službu, kým nenastúpi na svoju novú pozíciu. Spolu s kolegom Dirkom dostáva úlohu v západnom Nemecku. Čoskoro je však donútený vydierať nevinných ľudí, aby ich prinútil hovoriť. Jeho nadriadení zájdu ešte ďalej. Utečenci z NDR a ich príbuzní sa stávajú terčom psychickej deštrukcie. Súčasťou plánu sú falšované listy, lekárske diagnózy, sledovanie a odpočúvanie. A to je viac, než Franz dokáže uniesť... Strhujúca historická dráma je inšpirovaná životom a smrťou Wernera Teskeho, posledného väzňa popraveného v bývalej NDR.

21.10 – 22.50 **Malý súdruh / Seltsimees laps**

Dráma / Rodinný, Estónsko, 2018, 100 min.

Réžia: Moonika Siimets

V roku 1950 sa Sovieti pokúšajú rozdrviť začínajúce hnutie odporu na vidieku v Estónsku. Dievča nechápe, prečo bola jej matka zatknutá alebo prečo bol jej otec našťvaný, keď povzbudzovala mladých pionierov pri ich pochode.

VÍKEND ZATVORENÝCH HRANÍC

10. NOVEMBER / PIATOK

18.00 **Kridlo (tri nočné rozhovory o presune vzduchom)**

KD – Kino, Hviezdoslavova 3, Malacky

Dramatické spracovanie kuriózneho útoku cez Železnú oponu podomácky vyrobeným rogalom. Scenár a réžia: Jakub Nvota, Túlavé divadlo, o.z. Po predstavení nasleduje diskusia s historikom Petrom Miklem (ÚPN) a účinkujúcimi.

11. NOVEMBER / SOBOTA

Cyklomost slobody, Devínska Nová Ves

Zážitkový autobus Železná opona, odchody o 10.00, 11.30, 13.00 hod.

Zastávka MHD Nové SND – Cyklomost slobody, Devínska Nová Ves

Zažite atmosféru Železnej opony na vlastnej koži a budte svedkom dramatického príbehu. Na jazdu je potrebné prihlásiť sa cez online formulár na www.bratislavskyykraj.sk/hranice.

11.00 – 15.00 **Branné cvičenie ako ho nepoznáte**

Vyskúšajte si, čo všetko musel ovládať „uvedomelý“ občan ČSSR.

11.00 – 15.00 **Železná opona očami detí**

Počúvajte a kreslite! Podte s nami tvoriť komiks o opone, ktorá nepatrila do divadla. Staňte sa ilustrátormi obľudného príbehu, ktorý vymysleli ľudia v 20. storočí.

Štart o 11.00 a 13.00 **Peši po cestičke pohraničiarov**

Prejdite sa po Devínskej Novej Vsi, objavte pozostatky Železnej opony a spoznajte príbehy ľudí, ktorí túžili po slobode. Sprevádza historik Peter Mikle (ÚPN). *Dĺžka vychádzky je približne 60 min.*

Geokešingová hra Iron Curtain

Hrajte o svoj život v totalitnom režime, ktorý neskončil. Prekročíte štátne hranice na slobodný Západ je stále lotériou. Novinkou je internet, smartfóny a umelá inteligencia, to všetko však pod prísnu štátnu kontrolou.

14.30 – 17.00 **Kultúrno-náučný program pri Cyklomoste slobody**

- skladby Nežnej revolúcie v podaní Andrey Bučka a Dominiky Kavaschovej.
- ako zasiahla Železná opona do životov detí a mladých ľudí v rozprávani historika Petra Mikleho (ÚPN).
- Jediný príbeh lásky slovenskej colníčky a rakúskeho colníka, ktorých spojila Nežná revolúcia.
- autentické príbehy útekov za slobodou čítajú herci Divadla ASTORKA Korzo '90.
- Spomienka na obeť železnej opony. Čítanie mien obetí, spomienkové salvy, kladenie vencov a sviečok k pamätníku.
- moderuje Juraj Bača.

12. NOVEMBER / NEDEĽA, 18.00 – 20.00

Ľudia píšu Tisovi

Klub pod lampou, Partizánska 2 – Palisády, Bratislava–Staré mesto

Americká bádatelka Madeline Vadkerty uskutočnila pátranie po osudoch pisateľov listov adresovaných prezidentovi slovenského štátu Jozefovi Tisovi. Listy hovoria o ľudských charakteroch aj o dobe, v ktorej vznikli. Hostami M. Vadkerty sú historik Ivan Kamenec, publicista Peter Juščák a novinárka Soňa Gyarfašová.